Prof. Dr hab. Nicole Nau
Katedra Skandynawistyki UAM

2018/2019 semestr letni

POLITYKA JĘZYKOWA W KRAJACH SKANDYNAWSKICH

Piętnasty wykład

10.06.2019

DZISIAJ: PODSUMOWANIE

- Przegląd treści zajęć
- Pytania
- Rodzaje polityki językowej i odpowiedzi

TEMATYKA WYKŁADÓW

I. Wstęp (25.02.) – pojęcia i pytania

II. Języki tytularne: status (04.03., 11.03.; 18.03.)

- Status języków państwowych – przykłady poza Skandynawii
- Rozwój języka narodowego (Finlandia, Norwegia)
- Nowe ustawy o języku/językach

III. Języki tytularne: standaryzacja (18.03., 25.03., 01.04.)

- Aspekty ogólne standaryzacji języka
- Historia standaryzacji języków islandzkiego, szwedzkiego, duńskiego, fińskiego, norweskiego
- Standard a dialekty

IV. Języki inne (08.04., 15.04.-06.05., 13.05., 20.05.)

- Mniejszości i ich języki (próby i problemy klasyfikacji i definicji)
- Europejska karta i inne konwencje międzynarodowe
- Zagrożenie języków i działania na rzecz zagrożonych języków
- Przykłady

V. Języki obok siebie – polityka „wielojęzykowa” (20.05., 27.05., 03.06.)

- Języki „mniejszościowe” w edukacji
- Języki obce w krajach skandynawskich
- Języki skandynawskie sąsiedzkie
- Duński i farerski na Wyspach Owczych

PYTANIA => HANDOUT

JAKIE JĘZYKI? KTÓRE KATEGORIE SĄ UŻYWANE W KRAJACH SKANDYNAWSKICH?

Język „tytularny” (duński w Danii, norweski w Norwegii itp.)

- Język państwowy / narodowy / urzędowy / główny

Języki „inne”

- Język obcy (Foreign language)
- Język drugi (Second language)
- Język sąsiedzki (nabosprog)
- Języki mniejszościowe (różne rodzaje mniejszości)
- Język regionalny
- Dialekt
- Język migowy

„JĘZYK OBCY” A „JĘZYK DRUGI” Z PERSPEKTYWY WSPOŁECZNOŚCI (NIE OSOBY)

Angielski w krajach skandynawskich: od języka obcego do drugiego

„Phillipson (1992: 25) considers the position of English in the Nordic countries, (‘Scandinavia and Finland’), and draws the conclusion that **English there is undergoing an FL to SL shift**. As far as Denmark is concerned, this sentiment was echoed as early as in 1990 by the Danish Minister of Education, Bertel Haarder (in Phillipson 1992: 9).”

Duński na Wyspach Owczych: od języka drugiego do obcego

„Unfortunately there has been a swing away from *gøtudanskt* in the 1970s and the process is now virtually complete. It’s a great shame. [...] I don’t really know why. I think it has to do with the fact that **Danish has increasingly become a *foreign language*** in the same way that it happened in Iceland.”

KTO ZAJMUJĘ SIĘ POLITYKĄ JĘZYKOWĄ?

To zależy od języka!

Główne instytucje w krajach skandynawskich:

- DK Sprognævnet: https://dsn.dk/
- S Språkrådet; Institutet för språk och folkminnen: http://www.sprakochfolkminnen.se/ ;
- N Språkrådet: https://www.sprakradet.no/
- Íslensk málnefnd: https://islenskan.is/
- FIN Kotimaisten kielten keskus / Institutet för de inhemska språken: https://www.kotus.fi/

RODZAJE (DZIEDZINY) POLYTYKI JĘZYKOWEJ: 1. STATUS PLANNING

Status planning

- Status języka „głównego” (państwowego).
- Status języków innych.

(4) Które państwa skandynawskie mają ustawą o języka (państwowego)? Od którego czasu (roku)? Motywacja?

(5) Co odróżnia pojęcia „język narodowy”, „język urzędowy” i „język główny”? Które terminy są używane w dokumentach w krajach skandynawskich?

(11) Umowy, ustawy międzynarodowe regulujące traktowanie języków „mniejszościowych” w (danych) państwach skandynawskich: które są? jak funkcjonują?

(12) Język(i) samskie: czym są i jaki status mają w różnych krajach skandynawskich? Polityka językowa wobec ich?

RODZAJE (DZIEDZINY) POLYTYKI JĘZYKOWEJ: 2. CORPUS PLANNING

- Wybór i kodyfikacji odmiany standardowej (literackiej)
- Wdrażanie i rozpowszechnienie odmiany standardowej
- Reformy ortografii i gramatyki
- Ciągły rozwój słownictwa, terminologii
- Planowanie specjalnych odmian (w Skandynawii w szczególności: „język jasny” w urzędziach)
- Planowanie języków innych (problemy wyboru, kodyfikacji, akceptacji)

PYTANIA

6) Różne aspekty lub etapy standaryzacji języka. Przedmiot i rezultat standaryzacji.
7) Jakie czynniki wpływają (wpłynęły) na rozwoju odmiany języka literackiego (standardu)? (Czynniki wpływające (a) na wyboru i kształtowanie normy, (b) na rozpowszechnienie i akceptacji normy.)
8) Co cechuje historię standaryzacji języków szwedzkiego i duńskiego, z jednej strony, a języków norweskiego i fińskiego z drugiej strony? A co szczególne odróżnia standaryzacji norweskiego od innych języków?
9) Standaryzacji języka mówionego, czyli „odmiana literacka mówiona” – różnice między krajami/językami.
10) Postawa mówców do reform języka ojczystego; postawa do planowania słownictwa.

RODZAJE (DZIEDZINY) POLYTYKI JĘZYKOWEJ: 3. ACQUISITION PLANNING

- Nauczanie języków obcych w szkołach państwowych.
- Nauczanie języków państwowych jako języka ojczystego.
- Nauczanie języka państwowego jako języka drugiego dla dzieci z innymi językami domowym.
- Nauczanie języków mniejszościowych jako języka ojczystego.
- Nauczanie języków mniejszościowych jako języka drugiego dla dzieci lub dorosłych z językiem państwowym jako domowym.
- Nauczanie języków sąsiedzkimi (innych języków skandynawskich).
- Nauczanie języków skandynawskich poza krajem tytularnym.

PYTANIA

(14) Znajomość języków obcych i ich nauczanie w szkołach państwowych.

(15) Polityka językowa dotycząca „języków sąsiedzkich” (języków skandynawskich)

RODZAJE (DZIEDZINY) POLYTYKI JĘZYKOWEJ: 4. PRESTIGE PLANNING

(13) Zagrożenie języków i działania na rzecz (re)witalizacji.